Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, 1. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije za list so poštnine proste.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30·—, za pol leta K 15·—, za četrt leta K 7·50, za mesec K 2·50. Za Nemčijo celo leto K 33·60, za ostalo tujino in Ameriko K 42·—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Štev. 110. V Ljubljani, četrtek dne 22. novembra 1917. Leto I.

Povod nove ruske revolucije.

Švicarski list »Baseler Nationalzeitung« prinaša članek pod gorenjim naslovom, ki ga je spisal voditelj sedanje ruske revolucije Ljenjin. Članek je bil napisal Ljenjin dva dni pred revolucijo boljševikov in je tudi še danes zanimiv. Švicarski list je dobil Ljenjinov članek po posredovanju nekega »sela ruske revolucije« in se glasi:

Ruska revolucija je prišla na križpotje. V poljedelski deželi z revolucionarno republikansko vlado se pripravlja sedaj upor kmetov, ki ga podpirajo socialno revolucionarne stranke in menjševiki. Ni še tako dolgo, ko je imela vlada malomeščanstvo za seboj. Da pa jo sedaj zapušča, to nas boljševike ne preseneča, kajti vedno smo trdili, da se mora izjaloviti politika koalicije z buržvazijo, politika imperialistične vojne in kapitalistov. V Rusiji je poleg vlade delavskega sovjeta še vlada kapitalistov in junkerjev. Zato ni prav nič čudnega, da nastaja kmetski upor, da se razširja kot posledica vojne, saj je beda, ki jo povzroča nadaljevanje imperialistične vojne med ljudstvom, brezmejna. Celo nasprotniki boljševikov, voditelji oficielne stranke socialnih revolucionarjev, ki sicer še vedno podpirajo koalicijo, so ugotovili pred nekaj dnevi v svojem glasilu »Dielo Naroda«, da ni vlada storila sedem mesecev po revoluciji še skoraj nič za izboljšanje položaja kmetov. Označujejo Kerjenskega in njegove ministre za politike stolipinovega značaja. Ta izjava nasprotnikov boljševikov dokazuje najboljše, da se ni sesula le koalicijska politika, temveč potrjuje tudi dejstvo, da je prišla ruska revolucija na križišče. Upor kmetov je naperjen proti socialno revolucionarni vladi Kerjenskega, proti menjševikom Nikitinu in Gvozdjevu in proti drugim ministrom, ki so pod vplivom kapitalistov in junkerjev.

Da je ruska revolucija v stanju težke krize, zrele za rešitev, tega ne dokazuje le kmečki upor, temveč še drugi znaki potrjujejo to.

Poleg kmečkega vprašanja je za notranje politično življenje Rusije, zlasti za malomeščanstvo, nacionalno vprašanje prav velike važnosti. Kerjenskega vlada je odpoklicala revolucionarne armade s Finskega, da podpira reakcionarno buržvazijo. V Ukrajini se množe splošni konflikti kakor tudi specielni spori med ukrajinskimi polki in vlado. Finski polki in baltiško brodovje so se popolnoma odcepili od vlade Kerjenskega. Iz nedavno objavljenega raporta vlade je razvidno, da so vojaki na fronti razdraženi in da ni mogoče sprejeti nobene garancije več za ohranitev miru in reda med njimi. Končno je treba spomniti še na glasovanje v Moskvi, kjer je glasovalo od 17.000 vojakov 14.000 za boljševike. Sploh je to glasovanje za okrožna zborovanja najboljši dokaz, kako se je obrnilo splošno razpoloženje. Splošno znano je, da je Moskva mnogo bolj malomeščanska nego Petrograd. Proletariat v Moskvi je vedno v ozki zvezi s kmeti. Značilno je, da so padli glasovi za socialne revolucionarje in menjševike v Moskvi od 70 odstotkov v juliju na 19 odstotkov v oktobru. Glasovi za kadete so narasli od 17 na 30 odstotkov, a so ostali v manjšini. »Ruskija Vjedomosti« pa zatrjujejo, da je padlo število glasov za kadete, če se računa absolutno. Razpolagali so namreč prej s 67.000 glasovi, a sedaj le še s 62.000. Le boljševiki so pomnožili svoje glasove od 34.000 na 82.000. Dobili so 47 odstotkov vseh glasov. Brezdvomno je, da imajo boljševiki skupaj s socialno revolucionarno levico večino v delavskem in vojaškem sovjetu in tudi v armadi in po vsej deželi.

K dokazom, ki nimajo le simptomatične važnosti, temveč imajo resnično važnost, lehko prištevamo tudi to, da je prišla armada tramvajskih in poštnih uradnikov, ki igrajo v političnem življenju Rusije zelo važno vlogo, v oster konflikt z vlado. Celo menjševiki med njimi imenujejo ministre iz kabineta Kerjenskega »stolipinske prikaze«.

Če bi še nadalje prenašali vlado Kerjenskega, bi smatrali boljševiki to za izdajstvo proletarske stvari, za propast revolucije.

Kriza se bliža svoji rešitvi. Vsa bodočnost ruske revolucije je na tehtnici in z njo tudi bodočnost obče mednarodne proletarske socialno demokratične revolucije. Rečem zato še enkrat: Kriza se bliža svoji rešitvi.

Politični pregled.

= **Kranjski deželni glavar dr. Šusteršič in Jugoslovanski klub.** V včerajšnjem »Slovencu« priobčujejo kranjski klerikalni državni poslanci (Fr. Demšar, Jos. Gostinčar, Janez Hladnik, Evgen Jarc, Josip vitez Pogačnik in dr. Lovro Pogačnik) dve izjavi, v katerih pojasnjujejo izstop dra. Šusteršiča iz kluba in volitve v delegacije. Že majnika meseca, pravi izjava, se je odločila večina slov. državnih poslancev za to, da voli za kranjskega delegata predsednika kluba dra. Korošca, ki je vodil vsa posvetovanja že ob ustanovitvi kluba s posameznimi narodnostmi in z vlado. Ker je dr. Šusteršič nastopil pot javnosti, morajo poslanci objaviti tudi opravičbo. Dr. Šusteršič je bil 15 let delegat. Ker izjavlja sedaj javno, da ne zaupa načelstvu in članom kluba, izjavljajo tudi poslanci, da dr. Šusteršič iz tehtnih vzrokov že več časa ne uživa zaupanja, da bi mu poverili zastopstvo v delegacijah v tako važnem trenutku. Jugoslovanski klub utemeljuje v posebni izjavi izvolitev delegata dra. Korošca. Poleg tega protestirajo zgoraj omenjeni poslanci kranjski proti sklicanju seje izvršilnega odbora v sveji drugi izjavi, češ, da so državni poslanci zaposleni v državnem zboru in se zaraditega ne morejo udeležiti v Ljubljani današnje seje izvršilnega odbora S. L. S. Poslanci pravijo, da je njih navzočnost na taki seji nujno potrebna, a to ni mogoče, ker so v državnem zboru na dnevnem redu važna vprašanja aprovizacije, rekvizicije in nagodbe z Ogrsko. Pravi pregled v politiki morejo imeti tudi le poslanci, ki so obenem odgovorni. V izjavi dalje naglašajo, da se je dr. Šusteršič že dalje časa odtegoval delu. Odklanjal je izvolitev v odseke in v parlamentarno komisijo. — S temi izjavami in z izjavami dra. Šusteršiča je bistvo deželnega glavarja kranjskega temeljito označeno. Iz vseh dogodkov je razvidno, da je dr. Šusteršič pogorel s svojo osebno politiko v krogu svojih tovarišev. Iz odločnega nastopa tega moža pa se da sklepati, da je dr. Šusteršič zagovarjal na merodajnih mestih popolnoma drugačno politiko, ki jo skuša sedaj z vratolomnimi eksperimenti navrniti na pota svojih idealov. Toda korak za korakom, mu gine še tisto zaupanje, ki ga je imel med svojimi pristaši. Vse preveva duh demokratizma, ki se mu bo moral ukloniti tudi ta plebejski aristokrat in pravcati birokrat. »Slovenec« zagovarja deželnega glavarja s stališča strankine discipline. S tem se je postavil v nasprotje z mnogimi pripadniki svoje stranke, ki žele enotnost kluba v državnem zboru. Jugoslovanski poslanci nameravajo v delegacijah z drugimi narodi vred ponoviti deklaracijo, kljub temu, da se je stališče napram deklaraciji pri kranjski S. L. S. nekako omajalo. Poslanci bodo o priliki apelirali na volilce in takrat se pokaže jasno, kakšno politiko odobravajo kranjski klerikalni volilci.

= **Volilci iz Št. Vida pri Ljubljani** so poslali nezaupnico dru. Šusteršiču zaradi izstopa iz Jugoslovanskega kluba.

= **O dru. Šusteršiču** pišejo »Narodni Listy«: Eneržiji slovanskih poslancev se je posrečilo, preprečiti izvolitev drja. Šusteršiča v delegacije. Da se je dr. Šusteršič pripravljal, zastopati v delegacijah politično smer, ki ni po godu Jugoslovanskemu klubu, to dokazujejo njegove konference, ki jih je imel z zastopnikom frankovske stranke, poslancem Zagorcem, in z grofom Czerninom. Frankova stranka je namreč edina, ki se ni pridružila jugoslovanski državnopravni deklaraciji z dne 30. maja t. l. Ta stranka je tako »močna«, da pri volitvah v občinski zastop zagrebški ni dobila niti enega mandata. Dr. Šusteršič hoče pričeti boj, da se maščuje za poraz pri volitvi v delegacije. Morebiti bo to dobro, ker se ga bo politično lehko poslalo v zapeček. Škoda le, da se mu ne more vzeti dostojanstva deželnega glavarja in mandata za državni zbor, čeravno bi to bilo potrebno.

= **V nemškem rajhstagu** predloži vlada zakonski načrt, ki dovoljuje rajhskanclerju, da najame kredit v višini 15 miljard mark za pokritje enkratnih izrednih izdatkov. O tem zakonskem načrtu bo razpravljal rajhstag na svoji prvi seji.

= **Korupcijske afere v Nemčiji.** Bavarski deželni poslanec dr. Hein razkriva v listu »Bayrischer Kurier« sledeče afere iz berlinske centralne nakupne družbe: »Upravni šef znane berlinske centralne nakupne družbe je tajni svetnik Frisch; ni še dolgo, ko je govoril v Monakovem o tej družbi in povedal, da je prodala družba svoje donavske ladje bavarskemu Lloydu. S tem je hotel dokazati, kako pospešuje centralna nakupna družba tudi bavarske interese. To dejstvo je vsekakor resnično. Nakupna družba je prodala svoje ladje bavarskemu Lloydu in sicer z izredno ugodnimi pogoji za Lloyda. Lloyd je kupil zelo ceno. Resnično je pa tudi, da je večina Lloydovega kapitala v posesti »Nemške banke«. Dalje je resnično, da tajni svetnik Frisch prestopi v najkrajšem času od centralne nakupne družbe v ravnateljstvo Levante in tajni svetnik višji vladni svetnik Kuno pa v ravnateljstvo Hagoaga. Dalje je resnično, da sta vstopila oba tajna svetnika v upravni svet bavarskega Lloyda. Dalje je resnično, da ni postal ravnatelj »Nemške banke«, gospod Staus, zaradi svojih zaslug za bavarski Lloyd gospod von Staus. Dalje je resnično, da je opozoril bavarski ministerialni svetnik Donle v kraljevem bavarskem ministrstvu kraljevske hiše in zunanjih zadev na velike zasluge gospoda von Stausa. Končno je res, da je spoznal gospod von Staus gospoda Donleja za popolnoma sposobnega, da vstopi v ravnateljstvo bavarskega Lloyda s plačo 60.000 mark in 30.000 markami tantjem. Dalje je res, da so vse tozadevne že izvršene in končno je tudi res, da ima še šest drugih državnih uradnikov, ki so delovali doslej kot upravni uradniki v vojnih družbah, že svoje nameščenje pri velikih privatnih podjetjih v žepu«.

= **Italija ne sklene posebnega miru.** Radikalni italijanski poslanec Giretti je govoril pred svojimi volilci in je odkrito priznal težavni položaj Italije. Dejal je, da je za Italijo poseben mir nemogoč. Italija je odvisna od svojih zaveznikov, od katerih dobiva živila, premog in bombaž. Če bi omahovala Italija v vojni in hotela skleniti poseben mir, tedaj imajo zavezniki pravico da odrečejo Italiji vsak dovoz. Zvestoba do zaveznikov je torej materielna potreba. Italija bi morala umreti od gladu brez dovoza, ker je Nemčija ne more oskrbovati z živili kljub svojih vojaških zmag.

= **Zmede na Ruskem.** Vnanje zastopstvo boljševikov v Stockholmu objavlja sledeče poročilo o položaju v Rusiji: V Petrogradu je zopet vpostavljen red. Vse vesti o pogromih so neresnične. V petek se je v Petrogradu razglasilo, da je Černov vstopil v delavsko vlado. Večina frontnih čet je na strani delavske vlade. Isto velja za Harkov. V kozaškem ozemlju vlada nesloga, vendar se siromašni kmetje obračajo proti kozakom. Vnanje zastopstvo boljševikov se je včeraj s posebnim vlakom odpeljalo v Petrograd. — Agence Havas poroča iz Petrograda, da je vlada popolnoma zaprla meje. Prestop v Rusijo brez dovoljenja revolucionarnega odbora je prepovedan. — Oblasti v Tornei so odredile, da se pridrži blago iz Rusije, namenjeno v ententne dežele. To so baje represalije nasproti angleški odredbi, da se morajo vsi angleški parniki s tovori vrniti iz Arhangelska na Angleško. Sluga bivšega ministra Tereščenka je z revolverjem dvakrat ustrelil na Lenjina, vendar ga ni zadel. Sluga je bil takoj ustreljen. — Boljševiki so proklamirali, da se smejo različne narodnosti odcepiti od Rusije in proglase lehko svojo neodvisnost. Ukrajina se je že proglasila za neodvisno.

= **Razpoloženje med ruskimi vojaki.** »Times« poročajo iz Petrograda: General Alekseev je izjavil, da ne zahteva presežna večina ruskih vojakov le miru, temveč tudi popoln razpust armade, mednarodno razorožitev in milico. Rusija naj postane država, kakršna je bila Amerika pred vojno, ko ni še imela militarizma. To naziranje je sedaj močno razširjeno po vsej Rusiji, tudi med kmeti.

= **Ruski kmetje proti boljševikom.** »Neue Züricher Zeitung« poroča: Iz petrograških poročil je razvidno, da so se združile vse socialistične stranke, ki ne soglašajo s podjetjem boljševikov, v odseku za dobrodelnost, kjer zlasti deluje sovjet kongresa kmetov in njegov predsednik, bivši minister Aksentijev, ki je zmeren socialen revolucionar. Odklonilno stališče kmetov napram puču Ljenjinistov je bilo sklenjeno še pred državnim prevratom. Na seji sovjeta kmetov, ki je bila nalašč za to sklicana, so se soglasno izrekli vsi člani proti načrtu boljševikov in preden je prišlo do revolucije, je izdal sovjet kmetov sledeči apel na prebivalstvo: »Bratje, sodrugi, delavci, in vojaki! V imenu mnogih miljonov delovnega ruskega kmetiškega ljudstva vas pozivljamo, da se ne udaste lehkomišljeni in zločinski provokaciji, ki jo le v korist sovražnikov delovnega ljudstva in v korist zunanjega sovražnika. Pozivljamo vas, da ne pričenjate bratomornega boja, da ne prelivate nedolžne krvi, da hranite svoje moči za boj z zunanjim sovražnikom in prepustite rešitev vprašanja o državni oblasti ustavodajalnemu zboru. Pomislite na odgovornost pred domovino, pred delovnim ljudstvom in pred svojo vestjo!«

= **Clemenceaujeva »vojna napoved«.** »Berliner Tageblattu« poročajo iz Ženeve: Na hodnikih francoske zbornice je bilo v petek in soboto živahno življenje. Splošno je bilo mnenje, da bo Clemenceau našel le pri socialistih odločen odpor, dočim ostane skupina Caillaux nevtralna. Izjava novega ministrskega predsednika se težko pričakuje — napravila bo bilanco dosedanjega 40 mesečnega boja, proglasila bo boj do skrajnosti ter naglo justico za izdajalce in pacifistične »hujskače«. Časopisje izraža zaupanje do nove vlade, vendar radikalni in socialistični listi ne prikrivajo, da bo življenje Clemenceaujevega kabineta najbrž le kratko. Bivši minister Sembat piše v »Lanterne«: »Storili bomo vse, da bo kmalu konec Clemenceaujevega ministrstva«. Isto mnenje izraža tudi Renaudel v »Humanité«. Zmerno in desničarsko časopisje izjavlja, da bo podpiralo Clemenceaujevo vlado ter upa, da povede Clemenceau Francijo do zmage. Najtoplejše pozdravljajo Clemenceaujia konservativni listi, zlasti »Figaro« in »Gaulois«. Doslej sta prijavljeni za zbornico dve interpelaciji: konservativec Baudry d'Asson bo interpeliral o splošni politiki nove vlade, socialistični poslanec Mayeras pa o vojnem položaju in vojnih ciljih.

= **Lloyd George o vojnem svetu.** V zbornici je ministrski predsednik Lloyd George odgovoril na Asquithovo interpelacijo ter izjavil, da je stvar aliirancev ogrožena vsled pomanjkanja neobhodno potrebnega skupnega sodelovanja. Njegova pariška izjava da ni bila naperjena proti kakemu generalnemu štabu ali kakemu vrhovnemu poveljništvu; hotel je le reči, da je vsled pomanjkanja skupnega dela nastala nesreča za aliirance. Anglija ni odgovorna za italijansko fronto. Italijanska fronta — izjavil je Lloyd George — pa je važna za našo fronto. Na italijanski fronti je bil polom. Naše in francoske čete so hitele tje, da olajšajo nesrečo. Mi želimo zmago in jo hočemo doseči, želim pa, da ne pade pri tem vse breme na angleške rame. Zato želim skupen svet vseh aliirancev, ki naj celo bojišče razdeli tako, da se uporabijo vsa pomožna sredstva za večji pritisk na sovražnika. Končno odločitev imajo seveda vlade. Lloyd George se je končno ostro obrnil proti onim elementom v Angliji, ki sejejo nezaupanje proti Franciji. Francija ne stremi za drugim, nego da se osvobodi od petdesetletnega ogrožanja. »Vidim na obzorju skrbi, a ne takih, ki bi mi mogle vzeti zaupanje. Samo dvoje je, kar bi nam bilo moglo zadati poraz: podmorski čolni, katerih pa se več ne bojim, in pomanjkanje enotnosti. Podpiram vsak načrt, ki nas dovede do resnične zmage, do miru in do splošnega blagostanja«.

Dnevne beležke.

— **Radi pomanjkljive aprovizacije je te dni nastala precej velika nezadovoljnost med državnimi železničarji. V kurilnici in v delavnicah so včeraj zjutraj ustavili delo, „ker lačni ne morejo delati.“ Popoldne so začeli zopet z delom, ko se jim je obljubilo nekaj živeža. — Hudo je res: masti že več mesecev niso dobili, petrolela, sveč, mila — nobene stvari ni. Res hudi časi. Železniška aprava pa se premalo briga.**

— **Pritožbo ljubljanskih hišnih posestnikov** proti sklepu občinskega sveta glede možitve mestnih uradnic in drugih uslužbenk je deželni odbor zavrnil. O pritožbi smo že obširno poročali in jo označili takrat kot netaktno in nezmiselno, ker je bila naperjena proti najprimitivnejši svoboščini žen uradnic, torej popolnoma neprimerna dvajsetemu stoletju, naravnost znak neprimerne omejenosti.

— **Utrakvizacija višje realke v Ljubljani.** Deželni šolski svet kranjski je sklenil na predlog dra. Ravniharja, da naj se uvedo na državni višji realki v Ljubljani sporedmice s slovenskim učnim jezikom. Doslej smo imeli realko s slovenskim učnim jezikom le v Idriji. Če ta sklep potrdi naučna uprava kar je ob sebi umevno, bomo imeli dve realki, štiri gimnazije, ter višjo obrtno šolo v Ljubljani, kjer se vsaj deloma poučuje v slovenščini.

— **Vojno čevljarno** ustanovi Zavod za pospeševanje obrti za popravljanje obutev civilnega prebivalstva. Rabila se bodo predvsem nadomestila, zlasti leseni in limani podplati. Z delom se bo v kratkem pričelo. Obutve se sprejemajo v popravilo že sedaj. Sprejemališče obrti v Ljubljani, Sodnijska ulica štev. 1. Čevljarna bo sprejemala tudi raztrgane obutve, ki niso več za rabo ter vračunala vrednost še porabljivega usnja.

— **Jesenice.** Shod kovinarjev, ki se je vršil minulo nedeljo, je bil jako dobro obiskan in v vsakem oziru impozanten. Shodu je predsedoval sodrug Gabrijel, poročal pa je sodrug Petejan iz Ljubljane, ki je v enournem govoru orisal pomen in potrebo strokovne organizacije. Jeseniški kovinarji najbolj vedo, kakšne so bile razmere dokler ni bilo močne strokovne organizacije. Ako so delavci nekaj na boljšem, se imajo to zahvaliti samo svoji strokovni organizaciji, brez katere ne samo da bi ničesar ne pridobili, temveč bi še veliko izgubili. Podjetniki niso in ne bodo delavcem dovolili nikdar priboljškov, če niso od delavske organizacije prisiljeni; obratno, podjetniki, če le morejo, delavcem kaj odvzamejo. Govornik je razpravljal o postopanju kranjske industrijske družbe napram delavcem, (o tem govoru poročamo na drugem mestu) ter o potrebi močne strokovne organizacije, ako si hoče delavstvo ohraniti to, kar je pridobilo, in se pripraviti na nove boje, ki delavstvo čakajo v bližnji bodočnosti. Govornik je slednjič pozival delavce, naj se razven strokovne zanimajo tudi za politično organizacijo in za delavski dnevnik „Naprej“, ki bi ga moral naročiti in čitati vsak zaveden delavec. Ko so še govorili sodrugi Cugovic, Marčič, Legat in Gabrijel, ki so razpravljali o nelepem postopanju podjetnikov, ter o žalostnih razmirah aprovizacije, se je ta zanimivi shod zaključil z živijo klici na mednarodno delavsko solidarnost.

— **Kako kranjska industrijska družba izpolnjuje razsodbo pritožbene komisije.** Človek bi mislil, če se sklene pogodbo potom institucije, ki je zakonita, kakor je na primer pritožbena komisija, bo ta pogodba oziroma razsodba pri podjetnikih kaj veljala. Temu pa ni tako. Pritožbena komisija v Ljubljani je za jeseniške kovinarje napravila razsodbo, katero kranjska industrijska družba noče upoštevati. Delavci so dosegli pol ure na dan manj dela, to je, da se delo prične ob 7. zjutraj namesto ob 6., delovodjem pa to ni všeč in so zahtevali, da delavci pridejo že ob 6. na delo. Delavci so se temu uprli. Komisija je določila, da dobe delavci, ki so nad 18. let stari K 2·40 poviška na šihto. Tovarna je ta poviček plačala samo do 25 šihtov. Kdor je več šihtov napravil ni dobil nikakršnega poviška zanje. Delavke nad 18. let stare bi morale dobiti K 1·20 poviška na šihto, in bi ne smele zaslužiti manj, kakor K 3·60 na dan, pa so dobile izplačano le K 2·20, K 2·40 do K 2·80 na dan; čeprav so take delavke, ki morajo opravljati moško delo. Na mlade delavce se tovarna sploh ne ozira; tem plača, kakor se ji poljubi. Ti bi morali dobiti — 80 vin. na šihto več plače in bi ne smeli zaslužiti manj, kakor 3 krone na dan; zaslužijo pa mnogo manj. Tovarna pa je tako

radodarna, da jim da namesto 15 kron doklade 30 do 35 kron na mesec, toda z vsem tem ne pride delavcem na oni zaslužek niti toliko, kolikor imajo pravico samo do dnevne plače. Ravno tako, ne dobe doklad za otroke, ki jim po razsodbi gredo in za izredno delo. In celo pri akordnem delu se ne ravno tako, kakor bi se po razsodbi morali ravnati. Razsodba pravi, da se morajo akordna dela ugotoviti in pismeno oddati. To se pa ne zgodi, temveč delavci delajo v akordu, ne da bi vedeli, koliko bodo zaslužili. Našteli bi lahko še več stvari, ki so v škodo delavcem. Delavci so na nedeljskem shodu sklenili, da vse te nerednosti, delavska deputacija naznani vojaškemu nadzorstvu tovarne, in če to ne bo moglo ali ne bi hotelo prisiliti tovarno, da delavcem da to, kar jim gre, se bodo delavci zopet pritožili pri pritožbeni komisiji ki bo tovarno prisilila, da bo delavcem plačevala tako, kakor je dolžna po razsodbi. Delavcem pa priporočam, da vsako pomanjkljivost takoj naznanijo svojim zaupnikom.

— **Aprovizacija** na Jesenicah je vedno slabša. Krompirja ni, špeha in sladkorja ni. Vse pritožbe nič ne pomagajo. Delavska deputacija je pretekli teden intervenirala v Ljubljani pri okrajnem glavarstvu v Radovljici. Povsod samo lepe obljube, živeža pa nič! Tako ne more naprej. Ako se kaj ne ukrene, bodo delavski zaupniki odklonili vsako odgovornost za vse, kar se lahko pripeti. Obveščeni so vsi o bedi pri nas.

— **Shod v Črni** bo v nedeljo, dne 25. novembra ob 10. dopoldne. S tem opozarjamo člane Unije rudarjev še enkrat na ta mesečni shod in priporočamo, da se vsi tovariši udeleže shoda.

— **Z rumunskega bojišča** pošiljajo »Napreju« mnogo pozdravov: F. Filipič, četovodja Senčar, I. Maver in I. Premrov.

Trst.

— **Shod za mir. V nedeljo, dne 25. t. m., se vrši v Delavskem domu, ulica Madonnina št. 15, protestni shod slovenskih in italijanskih sodrugov. Govorilo se bo o miru in o aprovizaciji. Shod mora biti slovesna manifestacija zavednega tržaškega proletariata. Slovenski delavci naj se ga udeleže v častnem številu.**

— **Zborovanje zaupnikov.** Prihodnjo nedeljo, ob 9. zjutraj, se vrši v prostorih »Ljudskega odra« v Delavskem domu, zborovanje slovenskih sodrugov. Na dnevnem redu so važna poročila o strankinih zadevah. Sodrugi, zlasti oni, ki so dobili osebna vabila, naj se vsi udeleže tega velevažnega zborovanja. Ker se vrši kasneje gori naznanjeni skupni shod, prosimo sodruge, da pridejo na zborovanje točno ob naznanjeni uri.

— **Deželna konferenca** naše politične organizacije v Trstu in okolici se vrši v kratkem v Delavskem domu. Na dnevni red pridejo strankine organizacijske zadeve in druga javna vprašanja. Priprave so že v teku. Zanimanje za to konferenco je med sodrugi že sedaj veliko. Na konferenco pridejo tudi zastopniki iz Istre in Goriške. Dan in dnevni red konference objavimo pravočasno v listu.

— **»Ljudski oder«.** Odkar je izbruhnila vojna, se ni o tem našem društvu veliko pisalo. In vendar ni kulturno delo edine socialistične izobraževalne tribune v Trstu niti tekom vojne prenehalo. Če tudi ni bilo javnih predavanj, vendar delo ni mirovalo. Izposojenih je bilo mnogo knjig in imeli smo prav čedno število društvenih predavanj. »Ljudski oder« šteje vkljub vojnim razmeram lepo število članov, zlasti pa članic. Društvo priredi v kratkem zopet vrsto društvenih predavanj in diskuzijskih večerov, na kar opozarjamo že sedaj vse člane.

— **Reorganizacija stranke.** Politični odbor v Trstu se peča vneto z vprašanjem reorganizacije politične stranke. Kar je vojna porušila, je treba polagoma zopet zgraditi! Težko je tako delo v sedanjih razmerah, ali izvesti ga moramo, da bode organizacija kolikor mogoče pripravljena na bodoče boje za pravice izkrvavljenega ljudstva.

Vojna.

Dunaj 21. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglaša: Ob dolnjem teku Piave obstreljuje italijanska artiljerija po načrtu vse na vzhodnem bregu ležeče kraje. Sicer nič posebnega. — Šef generalnega štaba.

Berlin 21. novembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na italijanskem bojišču je položaj nespremenjen. Na Flandrskem živahen topovski ogenj pri Dixmuide in od gojzda Houthoulster do Becelaere ter pri Poelcapelle in Paschendaele. V Artoaju so bili sovražni izvidni oddelki zavrnjeni. Med Arrasom in St. Quentinom so močnemu artiljerijskemu ognju sledili angleški napadi, ki so bili posebno ljuti med cestami vodečimi od Bapaume in Peronne do Cambrai. Tukaj je bil cilj angleškega napada prebitje naših pozicij v smeri na Cambrai, dočim so imeli napadi severno in južno krajevno omejene cilje. Med Fontaines in Riencourt sovražnik ni mogel prodreti čez našo prvo črto. Na bojnem polju se je Angležem s pomočjo oklopnih avtomobilov posrečilo, pridobiti nekoliko ozemlja. V zadnjih pozicijah pa so naše rezerve ustavile angleški sunek. V bojnem pasu ležeče vasi Graincourt in Marcoine so ostale v rokah sovražnika. Del v pozicijah vzidanega materijala je izgubljen. Južno od Vendhuile smo angleški napad krvavo zavrnili. Pri St. Quentinu ljut topovski ogenj. Francoski sunek pri Alaincourtu se je izjalovil. Srdito artiljerijsko obstreljevanje je trajalo do polnoči; danes zjutraj pa je pri Riencourtu zopet pričelo z izredno močjo. Ob Mozi in severnozapadno od Pinona močan artiljerijski ogenj. — Na vzhodnem bojišču in na macedonski fronti nobenih posebnih dogodkov. — Pl. Ludendorff.

Berlin 21. novembra zvečer. Wolffov urad poroča: Na bojišču južnozapadno od Cambrai so Angleži opoldne znova napadli. Boj še ni končan. Popoldne so se pričeli na fronti od Craonne do Berry-au-Bac močni francoski napadi.

Berlin 21. novembra. Eden naših podmorskih čolnov, ki operira ob sirski obali, je potopil en velik angleški monitor in enega torpednega rušilca. Posadka je večjim delom utonila. — Na severnem bojišču smo potopili pet parnikov.

Državni zbor.

Na Dunaju, 21. novembra.

Na torkovi seji poslanske zbornice je bilo vloženih 13 nujnih interpelacij v zadevi prehrane. Včeraj je govoril le češki poslanec Šubrt o tem vprašanju, danes je nastopilo več govornikov in je bila debata izredno živahna. Zlasti govorniki agrarnih strank so bili razburjeni. Nemški radikalci so se zopet odlikovali z zelo okusnimi medklici. Tako je zaklical sloveči »Obergalgenbaurat« Heine: »Za Čehe ne prinašamo nobenih žrtev več, ne pustimo se izstradati in magari če gre zbornica v zrak«. Predsednik dr. Gross je le s težavo vzdrževal red. V petek bo debata o prehrani končana. Posamezni interpelantje so utemeljevali svoje interpelacije. Poslanec Goll je prekoračil določeni govorniški čas 20 minut. Predsednik ga večkrat opominja, naj konča. Vsled tega so bili nemški agrarci skrajno razburjeni. Nato se je odrekel Goll besedi, češ, da mu je v takih razmerah nemogoče tolmačiti pritožbe kmečkega prebivalstva. Poslanec Seidel zakliče nato: »Pfui Teufel!« Predsednik Gross pokliče zaradi tega Seidla k redu in pravi: »Prepovedujem si tako obnašanje. Saj nismo v beznici!« (Medklici. Nastane velik hrup.)

Nato govori minister za prehrano, Höfer. Pravi, da avstrijsko poljedelstvo ne producira onih množin, ki jih potrebujemo. Kolikor dobimo od zunaj, tudi ne zadošča, da pokrijemo primanjkljaj. Nasproti pritožbam poljedelcev so pritožbe konsumentov, ki pravijo, da dobe premalo. Minister zavrača očitek, da je urad za prehrano sovražen poljedelstvu. (Klici: Prav gotovo je!) Smo pač v neprijetnem položaju, da moramo jemati tam, kjer je več. Zavračati moram — tako pravi minister — stremljenja poedinih kronovin, ki ne dajejo preobilih živil drugim kronovinam. Odločilna bi morala biti zgolj čuvstva pravičnosti in človečnosti, a v ta vprašanja se vlačijo tudi nacionalni momenti. Na medklic poslanca Frante, koliko da bomo dobili iz izredno dobre žetve v Nemčiji, odgovarja minister, da so pridelali v Nemčiji šestkrat in sedemkrat več kakor pri nas in zato je tam kvota krompirja večja. Nemčija nam pošlje 4000 vagonov krompirja, ki ga dobe Tirolska, Predarlberška in Salcburška. Galiciji je naložen kontingent 35.000 vagonov. Höfer tolmači nato letošnji gospodarski načrt in izjavi, da bo treba pokriti deficit z dovozom iz Rumunije in Ogrske. Iz Rumunije so že skoraj izvožene vse zaloge pšenice, od tam ne pride v bodočih mesecih nič več, temveč šele spomladi, ko se bo lehko izvažala koruza. Med tem časom nam mora pomagati Ogrska in pritegniti moramo lastne zaloge. Dežele, ki potrebujejo dovoza, so vse, razen Zgornje Avstrijske, Češke, Moravske, Šlezije in Nižje Avstrije razen Dunaja. Ko se je izkazalo, da je rumunski dovoz manjši, kakor smo pričakovali, smo odredili takoj odredbe za varčnost in nadaljna oddaja ječmena pivovarnam je morala izostati. Tudi ni mogoče izvršiti doklad nad krušno karto, ki smo jih obljubili in ki smo jih dali tudi enkrat, ker moramo skrbeti za slabi zimski čas. Težko je, oskrbovati pasivne dežele še naprej, ko je dosegel dovoz minimum.

Za ministrom je govoril prvi posl. dr. Korošec, ki je dejal, da je pričakoval, da razvije minister zbornici jasno sliko o razmerah v bodočnosti in poda statistiko o pridelku. Nato se bavi dr. Korošec podrobno z rekvizicijskimi razmerami na južnem Štajerskem, ki kažejo, da se dela brez pravega načrta. Ostro govori proti štajerskemu deželnemu namestniku, ki kruto nastopa proti slovenskemu prebivalstvu na Štajerskem. Govornik zahteva odpomoč za Dalmacijo, preskrbo goriških beguncev, ki se vračajo in zlasti je potrebna nujna pomoč za Bosno in Hercegovino, katerima preti drugače smrt vsled lakote.

Poleg drugih govornikov je govoril v debati še posl. Jarc, ki se je obračal proti zlorabi besede patriotizma pri rekvizicijah. Kmetom očitajo nepatritičnost, če takoj ne preskrbe četam potrebnih stvari. Beseda o »vzdržanju« velja le za Avstrijo, ne za Ogrsko, le za ljudske množice, ne za višje plasti. Jarc govori nato o krivdi vojaške uprave, ki pušča na tisoče voz sena brez strehe, tako da gnije vse. Vlada tudi nima poguma, da bi govorila resno besedo z Ogrsko. Končno vprašuje govornik ministra Höferja, kaj je storila vlada, da zagotovi poljedelski plen iz Italije, kajti že danes prodajajo na Dunaju riž, olje in vino za visoke cene.

Prihodnja seja v petek.

*

Češki in jugoslovanski poslanci so vložili danes interpelacijo na ministrskega predsednika in justičnega ministra, v kateri z ozirom na izjave ogrske vlade v včerajšnji seji ogrskega državnega zbora svare, naj vlade v političnih bojih ne eksponirajo krone; od ministrov se zahteva, naj točno povddo, kake obljube in izjave je avstrijska vlada dala ogrski vladi glede češke in jugoslovanske deklaracije z dne 30. maja.

V isti zadevi je interpeliral poslanec Langenhaus glede Seidlerjeve izjave nasproti ogrskemu ministrskemu predsedniku, da se bo narodnim aspiracijam, če se jih bo upoštevalo, zadovolilo le v mejah današnjih kronovin. Mogoče je dvomiti o tem, je-li ministrski predsednik misli pri tem na zadovolitev narodnih aspiracij v mejah posameznih kronovin ali v mejah Avstrije. Ministrski predsednik naj to izjavo spopolni.

Aprovizacija.

Meso na rumene izkaznice B oddaja mestna aprovizacija ljubljanska v četrtek, dne 22. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 2. do 2. na št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. štev. 401 do 600, od 3 do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. štev. 801 1000, od 4. do pol 5 št. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. št. 1201 do 1400, od 5. do pol 6. štev. 1401 do 1700. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tričetrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb dobi 1 in pol kg. Kilogram stane 2 kroni.

Sveža repa na rumene izkaznice C stev. 2641 do 2800 v četrtek, dne 22. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15, od 2. do 3. štev. 2641 do 2720, od 3 do 4. štev. 2721 do 2800. Vsaka oseba dobi 10 kg, kilogram stane 10 vin. Prinesite vreče.

Krompir za III. okraj iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti v četrtek, dne 22. t. m. popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 150, od 3. do 4. štev. 151 do 300, od 4. do 5. štev. 301 450. V petek, dne 23. t. m. od 8. do 9. dopoldne štev. 451 do 600, od 9. do 10. štev. 601 do 750, od 10. do 11. štev. 751 do 900, od 2. do 3. popoldne štev. 901 do 1050, od 3. do 4. štev. 1051 do 1200, od 4. do 5. štev. 1201 do 1400. Vsaka oseba dobi 5 kg, kilogram stane 30 vin.

Razno.

* **5600 kron v čevljih.** Trgovec David Büher iz Berlina se je peljal v Avstrijo. Na meji so ga preiskali, če nima morda kakih večjih vsot denarja s seboj. In res so našli v njegovem desnem čevlju 5000 kron, v levem pa 600 mark. Najprej so mislili, da je vohun. Toda kmalu se je izkazalo, da ni vohun, temveč da je hotel le delati s kronami dobre kupčije v Avstriji. Pred sodiščem je trdil, da je hotel porabiti denar za pogreb svojega sina, ki je bil padel v Galiciji. Obsojen je bil na 300 mark globe in zaplenili so mu tudi še onih 5600 kron.

* **Cadornovo nezaupanje proti Švici.** V Luganu izhajajoči list „Popolo Liberta“ piše: „Glasom zanesljivih informacij je bila pred avstrijsko-nemško ofenzivo razvrščena italijanska armada ob švicarski meji. Vsi prehodi čez mejo so bili že dalje časa utrjeni in na črti Domodossola-Varese-Gallarate je bila zbrana italijanska armada s fronto proti Švici. Cadorna namreč ni zaupal Švicarjem in se je vedno bal ali švicarskega napada ali pa napada centralnih držav, ki bi si bile napravile pot skozi Švico. Tako je učinil silno napako, da je na ljubo temu praznemu strahu oslabil svojo glavno fronto in njegovo neupravičeno nezaupanje je obrodilo za Italijane najusodepolnejše sadove.“

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.
Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

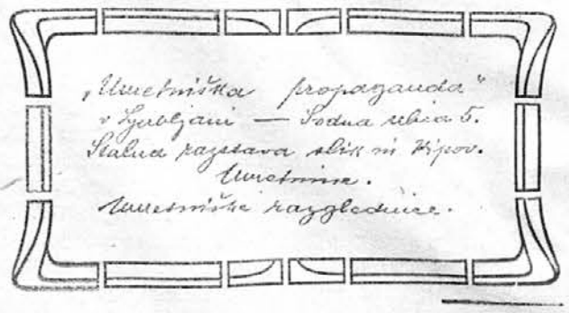

F. BATJEL
Prej v Gorici.
Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
še s staro pnevmatiko

Šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.
Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce.
Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

Št. 15.932.

Someščani!

Naš najstrupenejši sovražnik je pognan čez meje naše države, naša zemlja je osvobojena in širnè ravnine sovražnikovega ozemlja so zasedene! Kaj to pomenja za Kranjsko in za njeno prestolico, o tem vam ni treba govoriti!

Za dosežene uspehe smo dolžni hvale svitlemu svojemu vladarju, ki se je viteško postavil na čelo zmagonosnim svojim armadam, hvale smo dolžni njegovim izbornim vojskovodjem, zahvalo dolžujemo vojakom, ki so kot zid stali pred nami, braneč naše življenje in naše premoženje, zahvalo predvsem tistim junakom, ki so žrtvovali za nas svoje življenje ter s svojo krvjo rosili avstrijsko, kakor tudi zemljo pohlepne Italije. Ta zahvala je naš dolg, naš častni dolg, ki se mora brez odloga poplačati!

Poplačamo ga najbolje, če podpišemo sedmo vojno posojilo in tako državi pomagamo, da nadaljuje svoje zmage ter kmalu doseže spodoben in pravičen mir!

S podpisom tega posojila uvrstimo se med bojevnike za trdno državo, kakor so Vaši očetje, bratje in sinovi na bojnih poljanah! Zberimo vse posamezne moči za veliki namen! Še noben poziv na dolžnosti Ljubljane ni imel praznega odmeva, zategadelj računam, da bo vsak izmed vas v polni meri zadostil svoji dolžnosti!

Someščani, podpisujte sedmo vojno posojilo!

V Ljubljani, dne 16. novembra 1917.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar l. r.

„IL LAVORATORE“ glasilo ital. soc. dem. stranke v AVSTRIJI

izhaja v Trstu **dvakrat na dan,** je **največji** in **najbolj razširjeni** italijanski list v Avstriji. — Prinaša najnovejša poročila iz vseh krajev. — Naprodaj je po vseh večjih krajih Avstro-Ogrske. — **Inseriranje** v **tem lista je najbolj priporočljivo, ker je ta list najbolj razširjen.** — **Naročnina** na obe izdaji K 4·—, samo na jutranjo K 2·40, samo na večerno K 2·— na mesec. Trgovske inserate računa po 40 v petit vrsto.

Naslov lista je: „IL LAVORATORE“ Trst.